

Handläggarstöd vid begäran om yttrande från polis/åklagare/domstol enligt LUL

Vid begäran om yttrande enligt LUL

Inled utredning enligt 14 kap 2 § SoL

Treserva: Utredning 14:2 Yttr/Upplysn

1. I samband med kallelse till första besök skicka med eller informera ungdom och föräldrar om Socialstyrelsens "[samtalskarta som stöd vid yttrande](#)"
2. Inhämta information som kan behövas (*se nedan*) när du ska bedöma det som yttrandet frågar efter.
3. Genomför samtal med ungdom och vårdnadshavare.
4. Resonera kring riskfaktorer och skyddsfaktorer (*enligt nedan*) kring ungdomens situation.
5. Är det ett strategiskt brott? (*se nedan*)
6. Bedömning: finns det ett särskilt vårdbehov eller inte?
7. Bedömning: är ungdomstjänst lämpligt?
8. Om ungdom visar intresse för medling – skicka ärendet till medlingsverksamheten (medling@socialcentrum.goteborg.se).
9. Kommunicera yttrandet till rättsväsende, vårdnadshavare och den unge.

Rekommenderad läsning:

Socialstyrelsens handbok "*Barn och unga som begår brott*" för vägledning.

Socialförvaltningarnas rutin för handläggning av unga lagöverträdare (LUL)

Inhämta information

Du har möjlighet i en utredning, rörande ett yttrande, att ta alla kontakter du bedömer nödvändiga för att inhämta tillräcklig information som behövs för att kunna yttra dig och föreslå lämplig påföljd.

- Vad finns det för tidigare information från exempelvis tidigare utredningar, förhör av aktuellt brott och förhandsbedömning? Eftersök detaljer från polis om händelsen.
- Kontakta *SSPF-koordinatör*n i området för att få mer information och en bild kring orosnivån hos berörda aktörer som ingår i SSPF.

Socialförvaltningen Hisingen, Centrum, Nordost och Sydväst

- Kontakta *socialsekreterare vid polisen* i området för att få tydligare orosbild kring hur polisen påträffat ungdomen och i vilka konstellationer etc.
- Kontakta *aktuell skola* (förslagsvis kurator utifrån sekretess) för att få information och en bild kring orosnivån för den unge.
Om du inte vet var den unge går i skola kan information hämtas in hos grundskole- eller utbildningsförvaltningen. SSPF-koordinatorer har i regel mer kännedom om elever i grundskolan, därav är det viktigt att kontakt tas med gymnasieskolan.

Beroende på vad som framkommer kan vidare kontakter tas.

Risk- och skyddsfaktorer

Vilka riskfaktorer är drivande/upprätthållande för den unges normbrytande beteende och återfallsrisk i brott?

Vilka skyddsfaktorer finns? Hur motverkar de i så fall riskfaktorerna?

Rekommenderad läsning:

Socialstyrelsens kunskapsstöd "*Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende*" för risk- och skyddsfaktorer i förhållande till BBIC.

Riskfaktorer för barnet/den unge

- Tidigare kriminalitet
- Alkohol-eller droganvändning
- Problematiska kamratrelationer
- Överaktivitet, impulsivitet eller koncentrationssvårigheter
- Svårigheter med medkänsla, skuld eller ånger
- Bristfälliga språkliga förmågor eller skolprestationer
- Negativa problemlösningar, tolkningar eller attityder
- Nedstämdhet eller självskadande beteende
- Trotsighet, ilska, oräddhet

Riskfaktorer hos familjen

- Föräldrarnas egna svårigheter
- Svårigheter i föräldra-barnrelationen
- Svårigheter med uppfostringsstrategier

Strategiska brott

Vissa brott som ungdomar döms för första gången är särskilt starka varningssignaler för att de kommer att begå fler brott. På gruppnivå har pojkar som begår dessa brott en risk på 70–80 procent att fortsätta med en hög brottslighet. För flickor är risken 50–60 procent.¹

För *pojkar*: rån, övergrepp i rättssak, grov stöld, hot eller våld mot tjänsteman

För *flickor*: hot eller våld mot tjänsteman, narkotikabrott

Utformande av ungdomsvård och insatser

När det finns ett särskilt vårdbehov ska ett ungdomskontrakt enligt SoL eller en vårdplan enligt LVU utformas. Ungdomskontraktet behöver innehålla planerade insatser för den unge, omfattning och varaktighet. Ett ungdomskontrakt kräver samtycke, men om det inte kan inhämtas i yttrandet, skicka in kontraktet utan samtycke. Samtycke kan även inhämtas vid rättegången.

Rekommenderad läsning:

Socialstyrelsens kunskapsstöd ”*Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott*” för att utforma insatser och uppdrag.

Handläggarstöd vid ungdomskontrakt, som riktar sig till stadens egna utförarverksamheter i området ungdomar och brott.

Att tänka på

Vid de fall där utredningen fortsätter efter inlämnat yttrande och en ny bedömning görs avseende vårdbehovet är det viktigt att komplettera yttrandet och ungdomskontraktet innan rättegång.

Socialtjänstens yttrande handlar inte om huruvida den unge har begått brott eller inte, utan om behövliga insatser för att förebygga återfall i brott på kort och lång sikt. *Tänk behov och inte bov!*

¹ Brå rapport 2021:5 s. 32–33 tabell 7–8.

**Göteborgs
Stad**

Socialförvaltningen Hisingen, Centrum, Nordost och Sydväst

Ungdomsvård har företräde framför ungdomstjänst. Ungdom som bedöms ha särskilt vårdbehov ska få det tillgodosett inom påföljden ungdomsvård. Om inget samtycke uppnås skicka in ett ungdomskontrakt ändå. Samtycke kan uppnås vid rättegång.

Om föreslagen ungdomsvård inte är "tillräckligt ingripande" (ur rättsväsendets perspektiv) i förhållande till brottets allvar kan rätten döma att ungdomsvården kombineras med andra påföljder, exempelvis ungdomstjänst. För att motverka det kan en mer omfattande ungdomsvård föreslås.

Ett ungdomskontrakt ska inte innehålla insatser som bara riktas till föräldrar. Om en insats inkluderar föräldrar behöver ungdomens delaktighet tydliggöras och kunna fullföljas även om föräldrarna inte längre vill medverka.

Yttrandet blir offentlig handling. Det är därför viktigt att yttrandet bara innehåller uppgifter som är relevant för åklagarens och tingsrättens bedömning om lämplig påföljd. Tänk på att begränsa informationen med hänsyn till hotbild och till exempel utelämna vistelseort osv.

Handläggarstödet är framtaget av:

En stadengemensam arbetsgrupp bestående av socionom från ungdomstjänst, socialsekreterare i samverkan med polismyndigheten samt flertalet 1:e socialsekreterare från de fyra socialförvaltningarna.

Beslutad: 2025-09-18